

SPREČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA

1,40

PREGLED REALIZACIJE PREPORUKA BK

Preporuke:	Prvobitno date u BK:	Značajan napredak	Određeni napredak	Bez napretka
Razviti sistem koji bi omogućio bolju saradnju Uprave, ostalih nadzornih organa i obveznika, sa ciljem boljeg sprovođenja propisa sa akcentom sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, a ne na opterećivanje obveznika brojnim formalnostima kroz npr. uspostavljanje radne grupe, koja bi se redovno sastajala kako bi pratila primenu propisa uz učešće predstavnika nadležnih organa.	2009			✓
Napraviti analizu novih suštinskih izmena propisa u ovoj oblasti i predložiti sastanak sa Vladom RS radi unapređenja zakonskog okvira.	2020			✓
Nastaviti sa radom na usaglašavanju domaćih propisa i zakona sa evropskim standardima i zahtevima.	2023		✓	
Usvojiti inicijative strukovnih udruženja za izuzimanje određenih poslovnih odnosa iz obaveza propisanih Zakonom (npr. riziko osiguranje).	2019			✓
Nastaviti sa organizovanjem adekvatnih seminara i radionica u cilju sprovođenja odgovarajućih obuka za lica na koje se Zakon primenjuje, sa ciljem povećanja efikasnosti njegove primene.	2011		✓	

STANJE

Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma (Zakon) poslednji put je **izmenjen u martu 2025. godine**.

Ove izmene predstavljaju nastavak usklađivanja sa međunarodnim standardima, uključujući preporuke FATF-a i direktive EU.

Ključne novine iz 2025. godine uključuju:

- **Dalje preciziranje obaveza Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti**, u odnosu na stanje iz 2023. godine.
- **Dodatna usklađivanja sa FATF Preporukom 15**, posebno u vezi sa digitalnom imovinom i rizicima koji iz nje proizlaze.
- **Usklađivanje podzakonskih akata** u roku od tri meseca od stupanja na snagu izmena, što je već sprovedeno u prvoj polovini 2025. godine.

POBOLJŠANJA

Prema najnovijem izveštaju **Basel AML Index-a za 2025. godinu, Republika Srbija je rangirana na 98. mestu** na listi zemalja prema stepenu rizika od pranja novca i finansiranja

terorizma, sa ukupnim indeksom rizika od **4.82**.

Iako ovo predstavlja **blago pogoršanje** u odnosu na prethodnu godinu (2024), i dalje je **značajno poboljšanje** u poređenju sa 2023. godinom (78. mesto) i posebno sa 2022. godinom kada je bila rangirana na 46. mestu.

Ovaj trend pokazuje da je Srbija nastavila sa unapređenjem regulatornog okvira i tehničke usklađenosti sa međunarodnim standardima, iako postoji prostor za dodatna poboljšanja u implementaciji i koordinaciji nadzornih tela.

Dodatno, Srbija je u martu 2025. godine unapredila tehničku usklađenost sa FATF preporukama, čime je zadržala status „u velikoj meri usklađena“ sa svih 40 preporuka, prema MONEYVAL evaluaciji.

Zakonodavni okvir je gotovo u potpunosti usklađen sa EU direktivama i međunarodnim konvencijama, što dodatno doprinosi pravnoj sigurnosti za strane investitore.

Organizovani su brojni seminari i radionice za obveznike, nadzorna tela i pravosuđe, sa ciljem jačanja kapaciteta za sprovođenje Zakona.

PREOSTALI PROBLEMI

Savet stranih investitora naglašava da je neophodno da se

kontinuirano unapređuje saradnja između svih nadležnih državnih organa i investitora, kompanija, strukovnih udruženja i poslovnih organizacija, kako bi primena Zakona bila uspešna.

Problemi koji preostaju jesu postojanje nekoliko nadzornih organa sa neretko različitim stavovima u smislu primene propisa, nepreciznost pojedinih zakonskih rešenja, zakonska rešenja koja su ponekad i stroža od zahteva relevant-

nih stranih i EU propisa, ali i od propisa zemalja u okruženju – kao na primer obavezno licenciranje ovlašćenih lica i njihovih zamenika i obaveza pribavljanja izvoda iz registra za sve kompanije u vlasničkom lancu klijenta, česti i nejasni zahtevi nadzornih organa za dodatnim informacijama na koje obveznici troše značajno vreme i ljudske resurse, kao i tendenciju da se nadzorni organi ne bave suštinskim pitanjima važnim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma već kažnjavanjem obveznika za formalne propuste.

PREPORUKE SAVETA

- Kontinuirano unapređivati sistem koji bi omogućio bolju saradnju Uprave, ostalih nadzornih organa i obveznika, sa ciljem boljeg sprovođenja propisa sa akcentom sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, a ne na opterećivanje obveznika brojnim formalnostima kroz npr. uspostavljanje radne grupe, koja bi se redovno sastajala kako bi pratila primenu propisa uz učešće predstavnika nadležnih organa.
- Napraviti analizu novih suštinskih izmena propisa u ovoj oblasti..
- Nastaviti sa radom na usaglašavanju domaćih propisa i zakona sa evropskim standardima i zahtevima.
- Usvojiti inicijative strukovnih udruženja za izuzimanje određenih poslovnih odnosa iz obaveza propisanih Zakonom (npr. riziko osiguranje).
- Organizovati učestalije edukacije obveznika kroz seminare i radionice, sa fokusom na praktičnu primenu Zakona
- Digitalizacija i automatizacija procesa -uvođenje unificiranih automatizovanih alata za procenu rizika klijenata (KYC) i transakcija (monitoring) može značajno smanjiti manuelni rad i povećati tačnost. Dodatno, korišćenje veštačke inteligencije za prepoznavanje sumnjivih obrazaca.